

MÖRDARJAKT

Eko-deckare på spaning bland skogsägare och handläggare.

TEXT OCH FOTO: MATS HANNERZ

KAN KÄRLEKEN TILL NATUREN sakna gränser, och bli så stark att den gör människor till mördare? Eller finns ondskan hos den som vill naturen illa? Deckaren *Gudaskymning* tar oss med på en spännande mördarjakt i naturvårdsmiljö.

Lillemor Zander är naturvårdaren på länsstyrelsen i Göteborg som slits mellan kraven på att skydda naturen och bristen på tid, samtidigt som hon dagligen tvingas hantera oförstående markägare. En del är svårare att möta än andra, och värst är Ragnar, okänd av kommun och länsstyrelse som en notorisk miljömarodör. När Lillemor försöker förklara varför dammen med större vattensalamander ska avsättas som Natura 2000-objekt, svarar Ragnar med att gräva igen hela dammen. Och sedan hotar han med att avverka hela den skyddsvärda bokskogen i Hjärtum.

När Lillemor åter ska besöka Ragnar snubblar hon bokstavligt över hans lik. Den förmodade hjärt-

attacken visar sig ha en helt annan förklaring. Ragnar har mördats, men av vem? Är det sonen, som vill få del av hans undanstopgade pengar? Är det systemen, som är förtvivlad över att Ragnar vill förstöra bokskogen? Eller är det grannen, som länge har legat i fejd med Ragnar? Kan det vara någon helt annan?

TILLSAMMANS MED SINA vänner, alla biologer, ramlar Lillemor själv in i jakten på mördaren. En jakt som stegras och där Lillemor själv kan bli nästa mordoffer.

Gudaskymning är en annorlunda deckare. Den första "eko-deckaren" enligt förlaget. Förutom en spännande deckarhistoria får vi följa en tjänsteman vid länsstyrelsen och den vardag hon brottas med. Det är krav från statsmakterna att klara av ett ouppnåeligt beting – "Nedrans regering, varför ska ni ge oss så mycket pengar just nu?" – trots sjukskrivningar och brist på folk. Det är skogsägare som inte förstår varför deras mark ska tas över av staten: "Min familj

och mina efterlevande är mer kapabla att sköta skogen än statens förbannade paragrafryttare! Det blir inget reservat, över min döda kropp!”

Det är också den svårighet som just en ung, och dessutom kvinnlig, tjänsteman har att övertyga markägare om varför det måste bildas reservat: ”Varför låter du flicksnarten sköta snacket? Hon är väl här för att skriva anteckningar, inte trassla in sig i termer som hon ändå inte förstår.”

Men det är också den makt som myndigheten skänker, när Lillemor med det interimistiska reservatsbeslutet i handen kan stoppa avverkningen i bokskogen: ”Så om du faller ett enda träd till här så kommer jag att åtsalsanmäla dig också.”

Gudaskymning är en intressant läsning för alla som kommer i kontakt med naturvårdsarbete och skogsägande. Förutom att den ger insikter i hur tjänstemannen tänker och handlar, är den också en spännande thriller, kryddad med humor och människöden man kan känna igen.

FÖRFATTAREN JENNIFER HOOD vet vad hon skriver om. Hon är själv tjänsteman på länsstyrelsens naturvårdsenhet och har hämtat inspirationen till boken från sin egen verklighet.

– Alla karaktärer i boken är förstås uppbyggda, men visst har jag plockat många drag från människor i min omgivning, berättar hon. Och en hel del från mig själv.

Kontakterna med markägarna har också en viss verklighetsbakgrund, även om de mest extrema fallen i boken som tur är inte finns. Men de hot som bokens personer får motta inträffar också i verkligheten, berättar Jennifer.

– Jag har själv inte blivit hotad direkt, men jag har kollegor som har jagats iväg med gevär och har behövt poliseskort, berättar hon. Jag har själv fått rådet att alltid parkera bilen så att jag har fri flyktväg!

Det kan vara tufft att berätta för en markägare att staten vill skydda deras skog, berättar Jennifer. Hon har stor förståelse för att många blir arga och ledsna. Många upplever reservatbildningen som en konfiskation, och en vanlig reaktion är att de inte förstår varför det ska vara nödvändigt med reservat.

– En skyddsvärd skog kan ju vara resultatet av markägarens egna ambitioner och varsamma skötsel. Det är då svårt att förklara varför skogen behöver skyddas så att vi säkert vet att värdena finns kvar och sköts även för kommande generationer. Samtidigt har vi ett uppdrag av regeringen att inom de nationella miljömålen skydda en fastställd areal. Det känns ibland som ett omöjligt uppdrag när vi har ont om handläggare, och dessutom för lite pengar till skötseln av reservaten.

HON HAR SJÄLV KÄNT SIG illa till mods många gånger. Det händer att markägare blir förtvivlade och bryter ihop, och då ställs stora krav för att kunna förklara uppdraget på ett bra sätt. Det är lätt att ta skället och kritiken personligt, och många handläggare mår också dåligt av att ofta bli ifrågasatta.

– Visst förekommer det att markägare blir stolta och ser reservatplanerna som ett erkännande, och då är det roligare att vara tjänsteman, säger hon. Ibland hör markägare också av sig och föreslår reservatbildning själva, men dessa markägare är i minoritet.

Handläggarna får ofta klä skott för allmänna myndighetskonflikter med försäkringskassa, skatteverk eller EU. Då kan det vara svårt att förklara att handläggarna bara försöker utföra sitt jobb.

– Ibland är vi förvarnade att det kan gå hett till, och då åker vi sällan ensamma till markägaren, säger Jennifer.

BOKEN GUDASKYMNING ser Jennifer som ett sätt att förklara vad biologer gör och i vilken verklighet de arbetar. Och arbetet handlar långt ifrån alltid om konflikter.

– Det mest positiva med jobbet för mig och många andra biologer som jag känner är att vi har förmånen att jobba med det som verkligen intresserar oss, säger hon. Jag tror alla biologer har ett genuint intresse, en sorts passion, för natur- och miljöfrågor, vissa är mer intresserade av arter, kanske fåglar, blommor eller insekter, och andra är mer intresserade av de stora sammanhangen och samspelet i naturen.

OM JENNIFER HOOD

Född: 1973 i Göteborg.

Hood: Det engelsk klingande namnet härrör från pappans släkt, där farfars far kom från England.

Bor: På den bohusländska landsbygden i Jörlanda, 3 mil norr om Göteborg.

Familj: Make och 3 barn.

Yrke: Biolog och handläggare på naturvårdsenheten vid länsstyrelsen i Västra Götaland.

Författarkarriär: Har alltid tyckt om att skriva och påbörjade en journalistutbildning efter gymnasiet, men sadlade om och blev biolog. Den första romanen *Lavendelmormorn* kom ut 2003 och beskriver en kvinna som bryter upp med sitt gamla liv och hittar ett nytt, och sig själv, i Provence. *Gudaskymning* kom ut 2007, och manuset till en uppföljare finns i en anteckningsbok bredvid Jennifers säng och kommer att påbörjas inom kort.

Favoritdeckare: Dorothy Sayers romaner om Lord Peter Wimsey.